

Återrapport från deltagare på demokratidagen 2023-04-19

Statsvetaren Henrik Ekengren Oscarsson pratade om den allt större röstsplittningen - 31 procent i valet 2022. Många av dessa väljare har hög utbildning men ett stort politiskt intresse.

Stödet för skilda valdagar är det lägsta någonsin.

Lokalt röstar man mer på politikens resultat - mindre på visioner för framtiden.

Många vet vem som ansvarar för skola och sjukvård men kunskapen om det lokala styret ligger på mellan 21 och 38 procent. Däremot vet 71 procent vilken politisk färg deras egen kommuns KSO har.

SKRs coronautredning: Det borde kanske ha fattats fler politiska beslut om den strategiska inriktningen. Resultatet blev ganska bra men vi kunde kraftsamlat mer både lokalt och regionalt. Oppositionen kände ibland att de stängdes ute från processen. Ett vanligt krav var att använda krisledningsnämnden - det gjordes sällan.

Planer fungerar sällan. Det viktiga är att öva regelbundet. Beredskapen fungerade dåligt när det plötsligt blev skarpt läge.

Valet 2022: Förtroendet för valsystemet är rekordhøgt.

Problem med lokaler pga nya krav på avskärmningar.

I SKRs rapport lyfts krav på översyn av valsedelssystemet. Systemet kräver enorma mängder valsedlar och det är svårt att förstå vilka sedlar som enligt lagen måste finnas var. Det senare leder till misstankar om mygel och fusk. Målet är färre valsedlar och ett mer enhetligt system.

Tveksamt att ha så generösa regler för vilka partier som får ställa upp - många får knappt några röster alls.

Konstigt att man kan ställa upp i flera kommuner och sedan välja vilken man vill verka i samband med valdagen.

Reglerna för utlandsröstning bör ses över - många röster blir idag ogiltiga.

Problem med köer. De röstande bör kunna ta valsedlar i valbåset.

Falköping avdelade en röstmottagare i varje vallokal som entrévärd för att ta emot och hjälpa allmänheten. I Stockholm införde en andre vice ordförande med ungefär samma uppgift.

SKR i Ukraina: 30 personer har jobbat för SKR med projekt i landet, med fokus på decentralisering, ekonomiadministration och "one-stop-shops". Många kommuner byggde upp egna hemvärn. På vissa platser styrde tidvis den ukrainska administrationen på nätterna och den ryska militären på dagarna. Landet fungerar trots kriget. De stora hjälporganisationerna misslyckades - hjälp som förmedlats mellan kommuner har fungerat bättre. Många svenska kommuner borde vara intresserade av att hjälpa till. Ukraina behöver kontakter med och stöd från kontakter i andra länder. De behöver ofta stöd med att hantera problem som inte kan mötas med konventionell planering - nya saker händer hela tiden. Sedan kommer återuppbyggnaden och anpassningen till ett framtida medlemskap i EU. SKR kommer att arrangera ett möte om partnerskap mellan svenska och ukrainska kommuner i juli.

Jag deltog i ett seminarium om hot och hat som en utmaning för den lokala demokratin.

Den tidigare sekreteraren i demokratiutredningen Daniel Lindvall noterade att hot numera får genomslag allt snabbare. Ryssland har stött rörelser som är skeptiska till alternativ till gas och olja, t ex kärnkraft. Forskare ligger ibland lågt för att komma undan förföljelse.

En ny antologi från SKR om dessa problem refererades.

Lars Stjernqvist (S) skriver där om vikten av frimodig och intensiv debatt som inte behöver gå över gränsen. Politikerna ska inre själva vara de dåliga exemplen. Man måste kunna vara samtidigt motståndare och kollegor på ett professionellt sätt i politiken.

Ökad kunskap om hur media fungerar och om källkritik kan göra situationen bättre. Den som blir angripen på ett ojuste sätt blir ofta väldigt ensam. De måste få stöd från både kollegor och det organ inom vilket de verkar.

Mats Fält (M)